

NEOFICIALUS SPRENDIMAS

1941 m. masinių sovietinių trėmimų 80-ųjų metinių proga, būtinybę įvertinti Gulagą ir komunistinių režimų nusikaltimus Europoje.

Mes, šią rezoliuciją pasirašiusieji,

- atsižvelgdami į visuotinius žmogaus teisių principus ir pagrindinius Europos Sąjungos, kaip bendromis vertybėmis grindžiamos bendruomenės, principus,
  - atsižvelgdami į 1948 m. gruodžio 10 d. priimtą Jungtinių Tautų Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
  - atsižvelgdami į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
  - atsižvelgdami į 2006 m. sausio 26 d. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 1481 dėl būtinybės tarptautiniu mastu pasmerkti totalitarinių komunistinių režimų nusikaltimus,
  - atsižvelgdami į 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis ir apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis,
  - atsižvelgdami į 2008 m. rugsėjo 23 d. priimtą Europos Parlamento deklaraciją dėl rugpjūčio 23 d. paskelbimo Europos stalinizmo ir nacizmo aukų atminimo diena,
  - atsižvelgdami į 2019 m. rugsėjo 19 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Europos atminimo svarbos Europos ateičiai,
  - atsižvelgdami į daugelio nacionalinių parlamentų priimtas rezoliucijas ir deklaracijas dėl totalitarinių komunistinių režimų nusikaltimų,
- A. kadangi šiomet sukanka 30 metų, kai po 1991 m. gruodžio 8 d. Belovežo susitarimų oficialiai iširo Sovietų Sąjunga, ir 80 metų, kai 1941 m. birželio 14 d. prasidėjo pirmoji masinių sovietų deportacijų iš okupuotos Vidurio ir Rytų Europos banga;
- B. kadangi sovietų masinius trėmimus, visą Gulago sistemą ir komunistinių režimų nusikaltimus Europoje reikia pasmerkti ir prisiminti, nes jie išryškina pagrindinių ES vertybių svarbą ir tvirtą Europos Parlamento rezoliucijose išreikštą poziciją, kad niekada negalima leisti, jog tokie nusikaltimai pasikartotų;
- C. kadangi Gulago sistema ir sovietiniai masiniai trėmimai niekada nesulaukė nei moralinio, nei teisinio tarptautinės bendruomenės įvertinimo;
- D. kadangi Rusijos valdžios institucijos pareikalavo uždaryti memorialus – Žmogaus teisių centro memorialą ir Tarptautinį memorialą, kuriuos daugiau kaip prieš 30 metų įsteigė Nobelio taikos premijos laureatas Andrejus Sacharovas ir kurie atlieka istorinius tyrimus apie masinius trėmimus, Gulagą ir kitus sovietų režimo nusikaltimus, gina žmogaus teises ir nuolat teikia paramą politiniams kaliniams Rusijoje;

- E. kadangi Rusijos Federacija atsisako atskleisti masinių sovietinių represijų aukų palaidojimo vietas ir toliau neleidžia susipažinti su sovietinių laikų archyvais;
- F. kadangi Rusijos valdžios institucijos skatina istorinį revizionizmą, Stalino kulto atgaivinimą ir sovietinio režimo šlovinimą; kadangi Rusijos vyriausybė aktyviai skleidžia istorinę dezinformaciją ES ir kaimyninėse šalyse, taip pat pačioje Rusijoje, siekdama supriešinti visuomenę ir pateisinti Rusijos agresiją ir teritorines ambicijas buvusių sovietų okupuotų teritorijų atžvilgiu; kadangi Sakartvėle, kur per pastarąjį dešimtmetį pastatytos mažiausiai devynios naujos Stalino statulos, stiprėja Stalino asmenybės kultas;
- G. kadangi gulagų sistema buvo sukurta ir trėmimai buvo naudojami prieš Rusijos ir okupuotų šalių gyventojus, socialines ir etnines grupes kaip organizuota sisteminė represinė etninio valymo ir teroro priemonė, kuria siekta sunaikinti norą priešintis režimui, nužudyti politinį, ekonominį ir intelektualinį elitą, pasiekti gyventojų skaičiaus mažėjimą, sovietinę kolonizaciją ir rusifikaciją, sugriauti nusistovėjusius kultūrinius ir socialinius bei ekonominius ryšius ir pasisavinti žemę, nuosavybę ir turtą;
- H. kadangi po Sovietų Sąjungos okupacijos kitose Rytų Europos šalyse, pavyzdžiui, Bulgarijoje, komunistiniai režimai, siekdami užgniaužti pasipriešinimą ir nesutarimus, sukūrė organizuotą priverstinio darbo stovyklų sistemą, panašią į Gulagą;
- I. kadangi sovietinius trėmimus ir smurtą lydėjo visiškas žmogaus teisių, susirinkimų ir žodžio laisvės panaikinimas, visiška informacinės sferos kontrolė ir Sovietų Sąjungos šlovinimas, sovietinė komunistinė propaganda ir šmeižto kampanijos prieš „liaudies priešus“;
- J. kadangi Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statuto 7 straipsnyje nustatyta, kad bet kurios identifikuojamos grupės ar kolektyvo persekiojimas dėl politinių, rasinių, nacionalinių, etninių, kultūrinių, religinių, lyties ar kitų priežasčių, taip pat gyventojų deportacija ar prievartinis perkėlimas yra nusikaltimas žmoniškumui;
- K. kadangi nuo Antrojo pasaulinio karo pradžios sovietų masiniai trėmimai buvo nukreipti į buvusios Rytų Lenkijos, dabartinės Moldovos ir Rumunijos, Vakarų Ukrainos ir Vakarų Baltarusijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos teritorijas – teritorijas, į kurias Sovietų Sąjunga įsiveržė pagal nacių ir sovietų 1939 m. rugpjūčio 23 d. nepuolimo sutartį ir jos slaptuosius protokolus, kai civiliai gyventojai ir jų šeimos nariai buvo įvardyti kaip „liaudies priešai“, įskaitant kūdikius, nepilnamečius, moteris ir pagyvenusius žmones, buvo deportuojami į atokias negyvenamas SSRS vietas, o deportuoti vyrai dažnai būdavo atskiriami nuo savo šeimų ir siunčiami kaip kaliniai į Gulagą, daugelis aukų būdavo suimami ir sušaudomi, kaip per 1940 m. Katynės masinę egzekuciją, kai buvo nužudyta beveik 22 tūkst. lenkų kariškių ir intelektualų;
- L. kadangi masiniai trėmimai sovietų okupuotose teritorijose Antrojo pasaulinio karo metais ir po jo tęsėsi daugiau nei dešimtmetį;
- M. kadangi sovietų masiniai trėmimai Baltijos šalyse buvo vykdomi pirmosios sovietų okupacijos metu ir atnaujinti iš karto po antrosios sovietų okupacijos 1944 m., o jų kulminacija buvo masiniai trėmimai 1948 05 22–23 (operacija „Vesna“), 1949 03 25–28 (operacija „Priboj“), 1951 10 02–03 (operacija „Osen“) ir tęsėsi 1952 m.;

- N. kadangi prieš 80 metų, 1941 m. birželio 14–18 d., sovietų komunistinis totalitarinis režimas vienu metu vykdė masinius trėmimus tuomet neseniai užgrobtose Baltijos šalyse – Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, per kuriuos ypač daug dėmesio buvo skiriama miestų ir kaimų mokytojams ir jų šeimoms, taip pat vietos bendruomenių vadovams, kunigams, seniūnams, inteligentams; kadangi dėl 1941 m. birželio trėmimų beveik 60 tūkst. žmonių iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos per savaitę buvo savavališkai suimti ir prievarta išvežti į Rusijos Sibirą ir tolimąją SSRS šiaurę; išvežti vyrai, atskirti nuo šeimų ir įkalinti Gulago lageriuose Krasnojarsko, Komijos, Sverdlovsko kraštuose, per pirmuosius kalinimo metus mirė nuo bado, o jų šeimos, motinos su vaikais buvo išsiųstos į tolimus Novosibirsko, Altajaus kraštus ir prie Laptevų jūros Arkytyje, kur dauguma išvežtų kūdikių, nepilnamečių ir senelių per pirmąją tremties žiemą žuvo nuo šalčio, bado, ligų ir nežmoniško elgesio;
- O. kadangi pirmosios sovietų okupacijos žiaurumai Baltijos šalyse ir masiniai trėmimai 1941 m. birželį privertė šimtus tūkstančių žmonių bėgti nuo antrosios sovietų okupacijos 1944 m.; tolesni sovietų žiaurumai privertė daugelį žmonių prisijungti prie organizuoto pagrindinio ginkluoto pasipriešinimo, kuris tęsėsi iki 1953 m. ir net vėliau, o paskutinis antisovietinis partizanas žuvo 1986 m., ir sustiprino taikų pasipriešinimą okupuotose šalyse, kuris tęsėsi iki pat Sovietų Sąjungos žlugimo;
- P. kadangi daugiau kaip 100 000 rumunų iš 1939 m. rugpjūčio mėn. pasirašyto Molotovo–Ribentropo pakto aneksuotų Besarabijos ir Šiaurės Bukovinos teritorijų 1941–1953 m. totalitarinė sovietų valdžia deportavo į Sibirą, Vidurinę Aziją ir Tolimuosius Rytus;
- Q. kadangi, remiantis oficialiais dokumentais ir kitais istoriniais šaltiniais, 1941 m. apie 30 000 rumunų iš Moldovos traukiniais buvo išsiųsti į Sibiro gulagus;
- R. kadangi likus keliems mėnesiams iki 1941 m. birželio 13 d., kai prasidėjo jų deportacija, vietinis Sovietų Sąjungos vidaus reikalų liaudies komisariatas (NKVD) sudarė sąrašus žmonių, kurie, kaip įtariama, bendradarbiavo su Rumunijos valdžia ir rengė sąmokslus prieš sovietų režimą, daugiausia šalies elito atstovų: buvusių žemvaldžių, gamintojų, prekybininkų, politinių partijų lyderių ir Moldovos miestų merų;
- S. kadangi didžioji dauguma deportuotųjų taip ir negrįžo namo, mirė sovietiniuose gulaguose arba liko gyvi išsibarstę po visą SSRS;
- T. kadangi Padniestrėje 1942–1944 m. vyko romų ir žydų kilmės Rumunijos piliečių deportacijos;
- U. kadangi antisovietinis pasipriešinimas nusipelno atskiros analizės ir įvertinimo ir turi būti svarstomas atskirose Europos Parlamento ir ES valstybių narių nacionalinių parlamentų rezoliucijose;
- V. kadangi Rusijos valdžios institucijos iki šiol atsisako atskleisti nužudytų antisovietinio pasipriešinimo dalyvių ir rėmėjų likimą ir palaidojimo vietas, pavyzdžiui, 600 „dingusiųjų“ iš mažiausiai 2 000 asmenų, suimtų ir tardytų per 1945 m. Augustavo apsupimą – didžiausią sovietų įvykdytą nusikaltimą Lenkijos žemėse po Antrojo pasaulinio karo, arba sušaudyto Lietuvos ginkluotojo antisovietinio pasipriešinimo vadovo, po mirties tituluojamo ketvirtuoju Lietuvos prezidentu, brigados generolo

Jono Žemaičio-Vytauto ir daugelio kitų aktyvaus antisovietinio pasipriešinimo vadovų, narių ir rėmėjų, kurie buvo nužudyti sovietų valdžios nelaisvėje ir jų palaikai niekada nebuvo gražinti artimiesiems, palaikų buvimo vieta;

- W. kadangi Gulago priverstinio darbo stovyklų sistema buvo sukurta netrukus po 1917 m. bolševikų perversmo ir veikė iki 1988 m., o didžiulį piką pasiekė Stalino valdymo metais, kai veikė apie 30 000 atskirų stovyklų;
- X. kadangi pirmosiomis Gulago sistemos aukomis tapo rusai – priešiška nusiteikę komunistų partijos nariai, disidentai, intelektualai, pasiturintys ūkininkai, kurie priešinosi kolektyvizacijai;
- Y. kadangi apskaičiuota, kad iš viso Gulage kalėjo 15–18 mln. kalinių, iš kurių mažiausiai 1,5 mln. žuvo;
- Z. kadangi sovietinis komunistinis režimas žmones skirstė į dvi kategorijas – lojalistus ir tuos, kurie kelia grėsmę SSRS, „klasių priešą“ arba „socialiai nepriimtinius elementus“, o pastariesiems buvo priskiriami politikai, buvę valstybės vadovai ir ministrai, gydytojai, mokytojai, buvusių valstybinių institucijų pareigūnai ir tarnautojai, intelektualai, kariškiai ir policininkai, ūkininkai, verslininkai, politinių ir visuomeninių organizacijų nariai ir t. t. ir visi jų šeimos nariai, taip pat ištisos etninės grupės, pavyzdžiui, Krymo totoriai ir čečėnai, tapo represijų, suėmimų, įkalinimų, kankinimų, egzekucijų, deportacijų taikiniai;
- AA. kadangi maždaug 6 mln. žmonių tapo masinių trėmimų SSRS aukomis 1920–1952 m.; kadangi 1937–1938 m. NKVD vykdyta „lenkų operacija“ per Didįjį terorą Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjungoje nusinešė iki 200 000 lenkų gyvybių; kadangi 1941 m. ir 1945–1952 m. iš Baltijos šalių buvo ištremta mažiausiai 205,1 tūkst. žmonių (į šį skaičių įtrauktos tik visiškai identifikuotos aukos); kadangi, remiantis skaičiavimais, bendras 1944–1952 m. deportuotų asmenų skaičius Estijoje siekia 124 000, Latvijoje 136 000, Lietuvoje 245 000;
- BB. kadangi dauguma tremtinių niekada negrįžo į savo tėvynę, o tiems tremtiniams, kuriems po 1956 m. pavyko grįžti su oficialiu sovietų valdžios institucijų leidimu, nebuvo leista vėl apsigyventi savo ankstesniuose namuose, o daugeliu atvejų net regione ir šalyje, kurioje jie gyveno, be to, buvusiems tremtiniams ir jų palikuonims buvo trukdoma siekti aukštojo išsilavinimo ar įsidarbinti;
- CC. kadangi tremtiniai buvo priverstinai perkelti į šiaurės rytines SSRS dalis, kuriose gyvenimo sąlygos itin sunkios ir klimatas nepalankus, ypač į Sibirą, Arkties regioną ir Kazachstaną;
- DD. kadangi Baltijos šalys, Lenkija ir kitos Vidurio ir Rytų Europos šalys patyrė sovietų ir vokiečių nacių okupacijas ir apytikriais skaičiavimais dėl deportacijų, egzekucijų, įkalinimo, pasipriešinimo slopinimo, priverstinės emigracijos ir Holokausto neteko net apie trečdaliu savo gyventojų;
- EE. kadangi 1944 m. gegužės 18–20 d. Josifo Stalino sovietinis režimas 200 000 Krymo totorių deportavo į Vidurinę Aziją; kadangi manoma, kad beveik pusė ištremtųjų, kurie ilgus mėnesius kentė baisias gyvenimo sąlygas, mirė nuo bado ir ligų; kadangi Krymo totorių prievartinis iškeldinimas iš jų istorinės teritorijos turi visus genocido

požymius;

- FF. kadangi iki pat SSRS gyvavimo pabaigos sovietų valdžia šiuos nusikaltimus griežtai neigė, o oficialiai buvo skelbiama, kad deportuojami tik nusikaltėliai, kriminaliniai nusikaltėliai, prostitutės ir panašūs asmenys;
- GG. kadangi 1956 m., praėjus trejiems metams po Stalino mirties, jo asmeninį kultą ir represijas savo ataskaitoje pasmerkė vėlesnis SSRS vadovas Nikita Chruščiovas, tačiau tai niekada netapo oficialia ir ilgalaike politika;
- HH. kadangi 1991 m. balandžio 26 d. Rusijos Socialistinės Federacinės Tarybų Respublikos Aukščiausioji Taryba priėmė įstatymą „Dėl represuotų tautų rehabilitacijos“, kurio 2 straipsnyje nustatyta, kad „represuotos yra tautos (tautos, tautybės ar etninės grupės ir kitos istoriškai susiklosčiusios kultūrinės ir etninės žmonių bendruomenės, pavyzdžiui, kazokai), prieš kurias valstybiniu lygmeniu buvo vykdoma šmeižto ir genocido politika dėl tautinės ar kitokios priklausomybės, lydima jų priverstinio perkėlimo, tautinių ir valstybinių darinių panaikinimo, tautinių ir teritorinių sienų perbraižymo, teroro ir prievartos režimo įvedimo specialiose gyvenamosiose vietose“; kadangi šio įstatymo dabartinė Rusijos vadovybė nevisiškai laikosi;
- II. kadangi Europos Žmogaus Teisių Teismas 2019 m. kovo 12 d. paskelbė sprendimą byloje Drėlingas prieš Lietuvą, kuriuo patvirtino nacionalinio teismo nuosprendį sovietinių represinių struktūrų operatyviniam darbuotojui už dalyvavimą genocide kaip nusikaltimo bendrininkui;
- JJ. kadangi 2004 m. vasario 26 d. priimtoje rekomendacijoje Tarybai dėl ES ir Rusijos santykių Europos Parlamentas pripažino Stalino įsakytą čečėnų tautos deportaciją 1944 m. genocidu;
- KK. kadangi 2008 m. spalio 23 d. priimtoje rezoliucijoje Europos Parlamentas pripažino Holodomorą nusikaltimu žmonijai, kurį sukėlė sąmoninga Stalino SSRS politika:
- 1) išreikšti nuoširdžią pagarbą ir užuojautą sovietinio gulago ir masinių trėmimų aukoms ir išgyvenusiems žmonėms, jų šeimoms ir artimiesiems, taip pat visoms komunistinių režimų aukoms Europoje;
  - 2) pripažinti 1941 m. birželio deportacijas ir kitas masines deportacijas, kurias įsakė, suplanavo ir įvykdė sovietų komunistinis režimas ir visa Gulago sistema, nusikaltimais žmonijai;
  - 3) teigti, kad sovietinių deportacijų ir Gulago aukų istorija yra neatsiejama bendros Europos istorijos dalis;
  - 4) raginti gegužės 27-ąją paskelbti Europos Gulago sistemos aukų diena – diena, kai 1953 m. Norilsko „Gorlago“ lageryje prasidėjo didžiausias Gulago kalinių sukilimas;
  - 5) griežtai pasmerkti visas totalitarizmo formas ir jo nusikaltimus, atiduoti pagarbą nacių tironijos aukoms, ypač Holokausto aukoms;
  - 6) išreikšti pagarbą visiems, kurie kovodami su totalitariniais režimais parodė savo didvyriškumą ir tikrąją meilę žmonijai, pavyzdžiui, Aušvico didvyriui Witoldui

Pileckiui, kuris kovojo prieš nacių ir sovietų okupacijas Lenkijoje ir buvo nuteistas mirties bausme, o komunistų valdžia daugiau nei 40 metų stengėsi ištrinti atminimą apie jį;

- 7) manyti, kad demokratinės valstybės privalo užtikrinti istorinę atmintį apie XX a. totalitarinius režimus Europoje ir suprasti priežastis, lėmusias jų atsiradimą ir valdymą, taip pat užtikrinti, kad jų visuomenės šiandien būtų atsparios propagandai, manipuliavimui informacija ir aktyvioms priešišku autoritarinių režimų priemonėms prieš demokratijas, kad totalitarinės praeities nusikaltimai nepasikartotų;
- 8) raginti ES ir jos valstybes nares skatinti ir remti masinių deportacijų poveikio visuomenei, tautoms, valstybėms ir etninėms grupėms mokslinius tyrimus, kad būtų galima analizuoti ir geriau suprasti socialinį, ekonominį, kultūrinį ir psichologinį poveikį ir pasekmes šiandieninei visuomenei;
- 9) raginti ES ir jos valstybes nares remti tarpvalstybinius mokslinių tyrimų ir atminimo įamžinimo projektus tarp valstybių narių ir buvusių sovietų okupuotų Rytų kaimynystės ir Centrinės Azijos šalių; palankiai vertinti Kazachstano Respublikos pastangas bendradarbiauti tiriant ir įamžinant masinius sovietų trėmimus;
- 10) raginti Europos Komisiją pateikti konkrečių papildomų pasiūlymų, kaip skatinti atmintį ES ir už jos ribų, taip pat stiprinti paramą Europos atminties programoms ir projektams, pavyzdžiui, Piliečių įsitraukimo ir dalyvavimo kryptai pagal Pilietybės, lygybės, teisių ir vertybių programą ir Europos atminties ir sąžinės platformai, siekiant skatinti mokslinius ir akademinis tyrimus, taip pat informacijos apie masinius trėmimus ir represijas rinkimą, kaupimą, saugojimą ir sklaidą, išgyvenusiųjų atsiminimų vertimą į ES kalbas, jaunimo programas, universitetų, muziejų, mokslinių tyrimų įstaigų ir ekspertų bendradarbiavimą;
- 11) raginti valstybes nares į mokyklų programas įtraukti nacistinio ir komunistinio totalitarizmo istoriją ir analizę, primygtinai rekomenduoti įtraukti sovietinių masinių trėmimų ir Gulago istoriją; pabrėžti, kad išsamus totalitarinės praeities švietimas, tyrimai ir atminimas turi didelę reikšmę pilietinio sąmoningumo formavimuisi ir atlieka svarbų vaidmenį formuojant jaunosios Europos kartos vertybinę orientaciją, galinčią užkirsti kelią tragiškų praeities klaidų kartojimui;
- 12) priminti, kaip svarbu visose ES valstybėse narėse minėti istorines Europos dienas: gegužės 25-ąją – Kovos su totalitarizmu didvyrių dieną ir rugpjūčio 23-ąją – totalitarinių režimų aukų atminimo dieną;
- 13) remti atminimo iniciatyvas, pavyzdžiui, Europos atminties ir sąžinės platformos pasiūlytą totalitarinių režimų aukų memorialą Briuselyje;
- 14) siūlyti apsvarstyti galimybę įsteigti Europos komunizmo aukų muziejų, o Europos istorijos namų nuolatinėje ekspozicijoje labiau atspindėti masinių trėmimų ir Gulago istoriją, remti aukų memuarų vertimą į užsienio kalbas, dokumentinių ir negrožinių filmų šia tema kūrimą ir sklaidą Europoje, daugiausia dėmesio skiriant jaunajai kartai;
- 15) raginti ES vietos valdžios institucijas išnagrinėti ir apsvarstyti galimybę pakeisti viešųjų erdvių, gatvių, miestų ir gyvenviečių aikščių ir kt. pavadinimus, jei jų pavadinimai yra susiję su sovietinio komunizmo totalitarinio režimo lyderiais ir

komunistiniais režimais, kuriuos Sovietų Sąjunga sukūrė ir rėmė Rytų Europoje, taip pagerbiant ir atiduodant pagarbą režimo aukoms ir skatinant Europos atsparumą šiuolaikinėms grėsmėms demokratijai;

- 16) priminti, kad sovietinio komunistinio režimo nusikaltimai, padaryti per daugelį sovietų okupacijos ir valdymo dešimtmečių, nebuvo įvertinti tarptautinės teisės požiūriu, aukoms ir šalims niekada nebuvo išmokėtos kompensacijos ar žalos atlyginimai, tačiau yra pakankamai įrodymų ir skaičiavimų, patvirtinančių, kad sovietų okupacija padarė didelių ekonominių, demografinių, aplinkosauginių ir socialinių nuostolių;
- 17) apgailestauti, kad Rusija, aktyviai remiama dabartinių Rusijos valdžios institucijų ir režimo remiamų propagandistų, grįžo prie sovietinės istorijos naratyvų naudojimo ir propagavimo, užsiima istoriniu revizionizmu ir naudoja istorinę dezinformaciją kaip hibridinių išpuolių prieš tautas, kurios nukentėjo nuo nacių ir sovietų totalitarinių režimų, dalį, siekdama diskredituoti antikomunistinį pasipriešinimą, kvestionuoti kaimyninių valstybių nepriklausomybę, suskaldyti bendrą Europos atmintį ir sėti nesantaiką;
- 18) apgailestauti, kad ir Baltarusijoje dabartinis autoritarinis A. Lukašenka laikosi panašios politikos ir naratyvų, susijusių su tragišku baltarusių tautos likimu Antrojo pasaulinio karo suirutės metu, kai jie vieni pirmųjų patyrė masinius sovietinius trėmimus; pabrėžti, kad įvykiai Baltarusijoje, kai laisvę mylintys taikūs protestuotojai sulaikomi, kankinami, nuteisiami ilgiems metams kalėjimo pagal sufabrikuotus kaltinimus arba verčiami bėgti iš tėvynės, yra sovietinio režimo tąsa ir rodo, kad Europos žemynas dar nėra laisvas nuo totalitarizmo;
- 19) apgailestauti dėl Stalino asmeninio kulto atgaivinimo Rusijoje, sovietų okupacijos nusikaltimų ignoravimo, valstybės remiamo istorinių faktų neigimo ir iškreipimo, taip pat dėl Rusijos vykdomos Gruzijos, Moldovos ir Ukrainos teritorijų okupacijos; apgailestauti dėl augančio Stalino kulto Gruzijoje;
- 20) atkreipti dėmesį į tai, kad Rusijos archyvai apie deportacijas neprieinami aukų artimiesiems ir tyrėjams, o tai trukdo rinkti duomenis ir atlikti analizę, ir tikėtis, kad būsimieji Rusijos vadovai priims sprendimą juos atverti; raginti Rusiją užtikrinti laisvą ir netrukdomą prieigą prie vadinamųjų „trofėjų archyvų“, kurie 1944 ir 1945 m. buvo perkelti į Maskvą iš Sovietų Sąjungos okupuotų teritorijų;
- 21) apgailestauti dėl nepagrįsto Rusijos valdžios institucijų sprendimo neišduoti vizų „Misija Sibiras“ Lietuvos jaunimo misijai, kurios tikslas – lankyti ir tvarkyti tremtinių kapus, kuriais kitaip nesirūpina Rusijos valdžios institucijos; džiaugtis Kazachstano valdžios institucijų parodytu bendradarbiavimu ir parama, kurios 2018 m. ir 2019 m. priėmė „Misiją Sibiras“ Kazachstane;
- 22) atkreipti dėmesį, kad dauguma buvusių Gulago kalėjimų ir internautų stovyklų teritorijų dabartinėje Rusijoje yra užmirštos ir sunaikintos, užuot tapusios represijų aukų atminimo vietomis; siūlo sukurti lengvai prieinamą ir visomis ES kalbomis skelbiamą istorinės informacijos rinkinį, duomenis ir registrą apie visus Gulago kalėjimus, internautų stovyklas ir tremties vietas, kuriose žuvo ES valstybių narių piliečiai;
- 23) apgailestauti, kad Rusija, kuri iki šiol išlieka didžiausia sovietinio komunistinio

totalitarizmo auka, vis dar nesugeba susitaikyti su savo šiurpia praeitimi, o jos valdžios institucijos persekioja tuos, kurie stengiasi atskleisti sovietinio totalitarizmo nusikaltimus, įskaitant istoriko Jurijaus Dmitrijevo įkalinimą ir susidorojimą su Žmogaus teisių centro memorialu ir Tarptautiniu memorialu;

24) kviešti Rusijos vadovybę prisijungti prie bendrų iniciatyvų, skirtų sovietinio režimo ir Gulago sistemos aukų atminimui įamžinti ir išsaugoti;

Europos Parlamento nariai (EP nariai) ir neformalios Europos Parlamento narių grupės dėl Europos atminties nariai:

1. Rasa JUKNEVIČIENĖ, EPP (Lietuva)
2. Manfred WEBER, EPP (Vokietija)
3. Roberta METSOLA, EPP (Malta)
4. Bernard GUETTA, Renew (Prancūzija)
5. Dace MELBĀRDE, ECR (Latvija)
6. Juozas OLEKAS, S&D (Lietuva)
7. Ivars IJABS, Renew (Latvija)
8. Liudas MAŽYLIS, EPP (Lietuva)
9. Inese VAIDERE, EPP (Latvija)
10. Traian BASESCU, EPP (Rumunija)
11. Kinga GÁL, NI (Vengrija)
12. Andrey KOVATCHEV, EPP (Bulgarija)
13. Anna FOTYGA, ECR (Lenkija)
14. Sandra KALNIETĒ, EPP (Latvija)
15. Vlad GHEORGHE, Renew (Rumunija)
16. Javieras ZARZALEJOSAS, EPP (Ispanija)
17. Andrius KUBILIUS, EPP (Lietuva)
18. Kosma ZLOTOWSKI, ECR (Lenkija)
19. Miriam LEXMANN, EPP (Slovakija)
20. Eugen TOMAC, EPP (Rumunija)
21. Jacek SARYUSZ-WOLSKI, ECR (Lenkija)

22. Loránt VINCZE, EPP (Rumunija)
23. Pernille WEISS, EPP (Danija)
24. Patryk Tomasz JAKI, ECR (Lenkija)
25. Jaak MADISON, ID (Estija)
26. Aušra MALDEIKIENĖ, Europos liaudies partija (Lietuva)
27. Iuliu WINKLER, EPP (Rumunija)
28. Zdzisław KRASNODĘBSKI , ECR (Lenkija)
29. Jerzy BUZEK, EPP (Lenkija)
30. Romana TOMC, EPP (Slovėnija)
31. Gianna GANCIA, ID (Italija)
32. Michael GAHLER, EPP (Vokietija)
33. Andrus ANSIP, Renew (Estija)
34. Hermann TERTSCH, ECR (Ispanija)
35. Alexandr VONDRA, ECR (Čekija)
36. Izabela KLOC, ECR (Lenkija)
37. Gheorghe FALCA, EPP (Rumunija)
38. Radan KANEV, EPP (Bulgarija)
39. Jadwiga Wiśniewska , ECR (Lenkija)
40. Jorge BUXADÉ VILLALBA, ECR (Ispanija)
41. Peter POLLÁK, EPP (Slovakija)
42. Zbigniew KUŹMIUK, ECR (Lenkija)
43. Marek Paweł BALT, S&D (Lenkija)
44. Carmen-Gabriela AVRAM, S&D (Rumunija)
45. Alexander YORDANOV, EPP (Bulgarija)
46. Ivan ŠTEFANEC, EPP (Slovakija)
47. Andrea BOCSKOR, NI (Vengrija)
48. Carlo FIDANZA, ECR (Italija)

49. Milan ZVER, EPP (Slovėnija)
50. Emmanouil FRAGKOS, ECR (Graikija)
51. Joachim BRUDZIŃSKI, ECR (Lenkija)
52. Esteban GONZÁLEZ PONS, EPP (Ispanija)
53. Tomasz Piotr POREĘBA, ECR (Lenkija)
54. Petras AUŠTREVICIUS, Renew (Lietuva)
55. Nathalie LOISEAU, Renew (Prancūzija)
56. Bart GROOTHUIS, Renew (Nyderlandai)
57. Frances FITZGERALD, EPP (Airija)
58. Eugen JURZYCA, ECR (Slovakija)
59. Urmas PAET, Renew (Estija)
60. György HÖLVÉNYI, EPP (Vengrija)
61. Robert BIEDROŃ, S&D (Lenkija)
62. Adam BIELAN, ECR (Lenkija)
63. Charles GOERENS, Renew (Liuksemburgas)
64. Andrzej HALICKI, EPP (Lenkija)
65. Adam JARUBAS, EPP (Lenkija)
66. Marina KALJURAND, S&D (Estija)
67. Sven MIKSER, S&D (Estija)
68. Robas ROOKENAS, ECR (Nyderlandai)
69. Riho TERRAS, EPP (Estija)
70. Peter VAN DALEN, EPP (Nyderlandai)
71. Isabel WISELER-LIMA, EPP (Liuksemburgas)
72. Attila ARA-KOVÁCS, S&D (Vengrija)
73. Jeroen LENAERS, EPP (Nyderlandai)
74. Željana ZOVKO, EPP (Kroatija)
75. Michaela ŠOJDROVÁ, EPP (Čekija)

76. Joachim BRUDZIŃSKI, ECR (Lenkija)
77. Tomas TOBÉ, EPP (Švedija)
78. Vilija BLINKEVIČIŪTĖ, S&D (Lietuva)
79. Ladislav ILČIĆ, ECR (Kroatija)
80. Ioannis LAGOS , NI (Graikija)
81. Łukasz KOHUT, S&D (Lenkija)
82. Siegfried MURESAN, EPP (Rumunija)
83. Teuvo HAKKARAINEN, ID (Suomija)
84. Monika BEŇOVÁ, S&D (Slovakija)
85. Vlad NISTOR, EPP (Rumunija)
86. Ioan-Rareş BOGDAN, EPP (Rumunija)
87. Enikő GYŐRI, NI (Vengrija)